

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en stort set uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 149 fra folketingsåret 2006-07. Se Folketingstidende 2006-07, tillæg A side 7397 og 7401 og forhandlingerne side 6896.

Amnesty International, Børns Vilkår, Børnerådet, DSI, DUF, DUI – LEG og VIRKE, OMEP, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Ungdommens Røde Kors og UNICEF Danmark tilsendte den 30. november 2006 Retsudvalget et notat med en række forslag til initiativer, som vil styrke børns og unges retsstilling i Danmark og herunder sikre dem adgang til at kunne klage over afgørelser m.v. (jf. Retsudvalget, 2006-07, alm. del – bilag 177).

Forslagsstillerne kan i store træk tilslutte sig de forslag til initiativer, som fremgår af notatet, og dette beslutningsforslag bygger – mange afsnit ordret – på notatet.

Behovet for initiativer på området blev underbygget på en høring om børns retsstilling, som Retsudvalget og Socialudvalget afholdt den 21. februar 2007.

Børns og unges retsstilling

Siden FN's konvention om barnets rettigheder blev ratificeret af Folketinget i 1991, er børns rettigheder i samfundet søgt implementeret i dansk lovgivning til gavn for børns og unges retsstilling. Begrebet »barnets bedste« som defineret i konventionens artikel 3 er konkret udmøntet i lov om social service, og børn har efter implementering af anbringelsesreformen fået yderligere individuelle rettigheder. »Betænkning om retssikkerhed i anbringelsessager« (nr. 1463/2005) har yderligere fokus på de udsatte børns retsstilling, idet det er en udbredt opfattelse, at denne ofte svækkes af hensynet til forældrene og af andre hensyn. På familieretsområdet er på baggrund af betænkningen »Barnets perspektiv« (nr. 1475/2006) og på baggrund af en politisk aftale mellem alle Folketingets partier i 2007 gennemført lov om forældreansvar og lov om behandling af retssager om forældremyndighed og tvangsfuldbyrdelse.

Der er grund til at glæde sig over disse initiativer, men samtidig også grund til at konstatere, at indsatsen er ujævn, ikke styret af overordnede retningslinjer, en overordnet politisk målsætning om at skabe en bedre retsstilling for børn i almindelighed eller et ønske om i højere grad at implementere børnekonventionens bogstav og ånd i dansk lovgivning og praksis. Hverken den gældende lovgivning, praksis eller forslag om ny lovgivning bliver systematisk sammenholdt med børnekonventionens bogstav og ånd, sådan som FN's Komité om Barnets Rettigheder anbefaler.

Børnekonventionens artikel 12 statuerer barnets ret til medbestemmelse og til at blive hørt i sager, der vedrører barnet. Det er en forudsætning for, at artikel 12 kan siges at være fuldt implementeret, at der eksisterer effektive og børnevenlige klageprocedurer for børn i alle aspekter af deres liv.

Nogle af de rettigheder, som følger af børnekonventionen, kan siges at være kollektive rettigheder, der gælder for en gruppe af børn, f.eks. skolebørns ret til indflydelse på deres skolegang (bl.a. gennem elevrådet), valg af undervisningsmateriale og -form samt kommunens planlægning af f.eks. vejanlæg, rekreative anlæg, legepladser, idrætsanlæg m.v.

Status for børns og unges retsstilling

Det er forældremyndighedsindehaveren, der har pligt til at drage omsorg for barnet (under 18 år), til at træffe afgørelser om barnets personlige forhold ud fra barnets interesser og behov, og som skal give barnet omsorg og tryghed og respektere barnet. Forældremyndighedsindehaveren har således adgang til at handle på barnets vegne over for myndigheder m.v., til at udøve partsbeføjelser over for forvaltningsmyndigheder og til at udtale sig samt til at få begrundelser i sager vedrørende barnet.

Forslagsstillerne henviser til, at der med forældreansvarsloven, jf. ovenfor, sker en række væsentlige forbedringer af børns retsstilling. Det er således i loven et grundlæggende princip, at alle afgørelser skal træffes efter, hvad der er bedst for barnet, og loven præciserer, at barnets egne synspunkter skal indgå i